

Wnb toets evenementen Sluiswachterskade

Aanvulling op 'Quickscan_Sluiswachterskade_'s-Hertogenbosch_20221205' v1.0

Datum: 04 juli 2023
Projectnummer: 722230196
Versie: 1.1
Opgesteld door: Z. Hermans
In opdracht van: Gemeente 's-Hertogenbosch
t.a.v. Dhr. K. Konings

1. Aanleiding

Eind 2022 is een Quickscan soortbescherming (idverde advies, 5-12-2022) uitgevoerd voor de realisatie van de stadscamping Sluiswachterskade (afbeelding 1) aan de Van Veldekekade in het centrum van 's-Hertogenbosch. In het bestemmingsplan wil men nu ook voorwaarden voor het organiseren van evenementen opnemen. In de eerder uitgevoerde quickscan zijn de effecten van het organiseren van evenementen nog niet getoetst aan de Wet natuurbescherming. In deze aanvullende Wnb toets is daarom gekeken of het organiseren van evenementen negatieve effecten kan hebben op de soorten waarvan op basis van de eerder uitgevoerde Quickscan is bepaald dat ze mogelijk te verwachten zijn binnen het plangebied. Deze toets dient dus als aanvulling op de 'Quickscan_Sluiswachterskade_'s-Hertogenbosch_20221205' v1.0 gelezen te worden

2. Kaders evenementen Sluiswachterskade

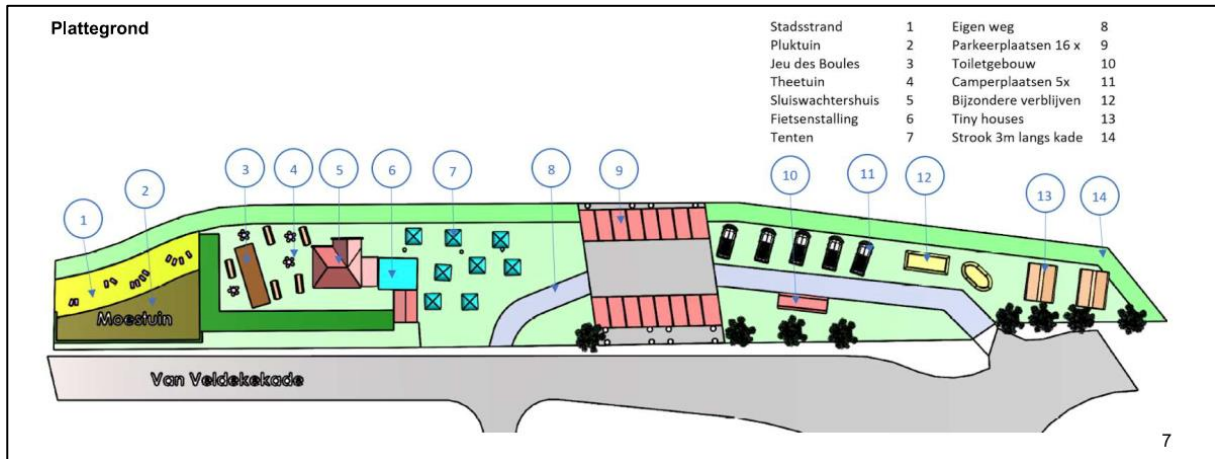
In het bestemmingsplan worden de volgende kaders voor het organiseren van evenementen opgenomen:

- a. ter plaatse van de aanduiding 'evenementen' tevens voor evenementen, met dien verstande dat:
 1. het maximaal aantal bezoekers, dat gelijktijdig aanwezig is, 600 bedraagt;
 2. maximaal 12 evenementen per jaar, waarvan maximaal 2 per maand, mogen plaatsvinden, waarvan maximaal 5 geluidsevenementen per jaar waarbij versterkt geluid bepalend is voor de aard van het evenement.
 3. een evenement maximaal 1 dag (excl. opbouwen en afbreken) mag duren;
 4. bij geluidsevenementen vindt de opstelling van de muziekinstallatie niet onder de brug plaats en de opstelling is naar het noorden gericht (van de Van Veldekekade af);
 5. bij geluidsevenementen het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau op de gevel van een geluidsgevoelige bestemming niet meer bedraagt dan 60dB(A) en 75 dB(C) (norm voor lage tonen);
 6. bij niet-geluidsevenementen het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau op de gevel van een geluidsgevoelige bestemming niet meer bedraagt dan 50 dB(A) etmaalwaarde;
 7. de eindtijd van muziekactiviteiten op vrijdag en zaterdag (en weekdagen waarop een nationale feestdag volgt) uiterlijk 24:00 uur is en voor de overige dagen uiterlijk 23:00 uur.

3. Effectenanalyse

Eerst is gekeken welke effecten extra optreden bij evenementen t.o.v. de reguliere gebruiksfase.

In de reguliere gebruiksfase van de stadscamping zijn er campinggasten aanwezig en is er ook een horecagelegenheid aanwezig die voor extra gasten zal zorgen. Bij evenementen zullen meer mensen op het terrein aanwezig zijn. Het terrein (afbeelding 1) is altijd geheel toegankelijk voor (camping) gasten, dus er zullen geen extra delen van het terrein tijdens evenementen in gebruik worden genomen en/of door mensen worden betreden.

Afbeelding 1: Ruimtelijke visie van de stadscamping Sluiswachterskade.

Het versterkt geluid tijdens de evenementen en eventuele extra verlichting tijdens de evenementen kunnen wel zorgen voor extra verstoring op het terrein en in de omgeving ten opzichte van het dagelijkse gebruik van de stadscamping. 60dB(A) en 75 dB(C) komt overeen met normaal verkeer (70dB) en een motorfiets (80 dB). Beide zijn normaal binnen de binnenstad van 's-Hertogenbosch. De grenswaarde geldt wel aan de gevels van de woningen aan de overzijde van de Zuid-Willemsvaart. Op de stadscamping zelf kunnen de geluidsterkte dus mogelijk wel hoger zijn.

In de eerder uitgevoerde Quicksan is geconcludeerd dat 3 (beschermde) soortgroepen (vogels, vleermuizen en grondgebonden zoogdieren) zijn te verwachten binnen het plangebied (potentieel ook na inrichting van de stadscamping) en dat het plangebied direct grenst aan het Natuurnetwerk Brabant (NNB). Hieronder is per soortgroep en voor de NNB getoetst of het organiseren van evenementen mogelijk kan zorgen voor negatieve effecten en mogelijk overtreding van de Wet natuurbescherming tot gevolg heeft.

3.1. Vogels

Jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4)

Nest- en rustplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn permanent beschermd (cat. 1 t/m 4 Wet natuurbescherming, Wnb artikel 3.1 lid 2). Nesten van huismus en gierzwaluw vallen onder deze categorie. Het Sluiswachtershuis en de bijgebouwen zijn via de dakrand en dakgoot toegankelijk voor de huismus. De dakrand kan tevens ook toegankelijk zijn voor de gierzwaluw.

Om vast te stellen of het plangebied door deze soorten wordt benut en in welke mate, dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd naar nestlocaties van de huismus en de gierzwaluw (zie ook eerdere conclusie Quicksan 2022). Zolang niet onderzocht is of beide soorten aanwezig zijn, dient er rekening te worden gehouden met de eventuele aanwezigheid van deze soorten en dient

(ernstige) verstoring te worden voorkomen. Bij geluidsevenementen dienen de geluidsboxen daarom op minimaal 10 meter afstand en van de Sluiswachtershuis en de bijgebouwen afgericht te staan. Zo moet worden voorkomen dat de geluidsverstoring nabij eventuele nestlocaties hoger is dan de normale geluidsverstoring in de stad. Ook dient er geen extra verlichting richting de Sluiswachtershuis en de bijgebouwen te schijnen.

In de directe omgeving zijn gebouwen aanwezig die mogelijk ook door gierzwaluw of huismus als broedlocaties kunnen dienen. De afstand is minimaal 80 meter ten noorden van de stadscamping en 40 meter ten zuiden. Op deze afstand is de geluidsstrekte bij geluidsevenementen niet hoger dan regulier verkeer in de stad. Een verblijfplaats zal hierdoor dan ook niet (tijdelijk) ongeschikt raken.

Overige broedvogels

De meeste vogelsoorten maken elk jaar een nieuw nest. Nesten van vogels zijn beschermd wanneer zij in gebruik zijn. In de gebouwen kunnen onder andere spreeuw en mezen tot broeden komen en de bomen langs de Van Veldekeade en de haag rondom de theetuin zijn ook geschikt als broedbiotoop voor diverse broedvogels. Vogels die binnen het plangebied gaan broeden, zullen gewend zijn aan de dagelijkse verstoring door de aanwezigheid van gasten en personeel. Bij geluidsevenementen is de verstoring door geluid wel groter dan normaal. Het geluid zal altijd van de Van Veldekeade af gericht zijn (voorwaarden bestemmingsplan). Het geluid is daarmee ook automatisch van de hagen en bomen binnen het plangebied en het Sluiswachtershuis (de potentieel geschikte broedlocaties) af gericht. De stadscamping is momenteel nog niet gerealiseerd. Daarom is het niet mogelijk te bepalen waar uiteindelijk geschikte broedlocaties exact aanwezig kunnen zijn. Voorafgaande aan het eerste evenement in het broedseizoen (medio maart t/m augustus) is een check door een ecologisch deskundige wel nodig om te bepalen waar broedvogels aanwezig kunnen zijn (incl. overzijde van de Zuid-Willemsvaart) en welke aanvullende maatregelen eventueel nodig zijn. Het opstellen van een standaard Ecologisch werkprotocol voor toekomstige evenementen zou een optie kunnen zijn. De noodzaak hiervan dient door de ecologisch deskundige bepaald te worden. Extra licht dat bij evenementen wordt toegepast mag niet op potentieel geschikte broedlocaties schijnen.

Aan de overzijde van de Zuid-Willemsvaart zijn ook bomen aanwezig op grotere afstand (minimaal 35 meter). Het versterkte geluid zal daarnaast nooit langer dan +/- 12 uur duren. Op basis hiervan wordt niet verwacht dat het versterkte geluid een dermate verstoring effect zal hebben, dat hierdoor nesten van vogels permanent worden verlaten of dat het op een andere manier een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van aanwezige vogels. Zeker in een stedelijke omgeving zijn broedvogels verstoring door geluid en licht gewend.

3.2. Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn in de Wet natuurbescherming onder de Habitatrichtlijn beschermd, waardoor het verboden is vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te vernietigen.

Verblijfplaatsen

Het Sluiswachtershuis en bijgebouwen bieden geschikte locaties voor gebouwbewonende vleermuizen om in weg te kruipen en te benutten als verblijfplaats. Om te kunnen aantonen dan wel uit te sluiten of vleermuisverblijfplaatsen in het plangebied aanwezig zijn, dient aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd. Dit is jaarrond onderzoek naar de functie van het plangebied als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten (gewone- en ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger; zie ook eerdere conclusie Quickscan 2022).

Zolang niet is onderzocht of vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn, dient rekening te worden gehouden met de eventuele aanwezigheid van deze soorten en dient (ernstige) verstoring te worden voorkomen. Bij geluidsevenementen dienen de geluidsboxen daarom op minimaal 10 meter afstand

en van de Sluiswachtershuis en de bijgebouwen afgericht te staan. Zo moet worden voorkomen dat de geluidsverstoring nabij eventuele nestlocaties hoger is dan de normale geluidsverstoring in de stad. Ook dient er geen extra verlichting richting de Sluiswachtershuis en de bijgebouwen te schijnen.

In de directe omgeving zijn gebouwen aanwezig die mogelijk ook als verblijfplaats door vleermuizen worden gebruikt. De afstand is minimaal 80 meter ten noorden van de stadscamping en 40 meter ten zuiden. Op deze afstand is de geluidsterkte bij geluidsevenementen niet hoger dan regulier verkeer in de stad. Een verblijfplaats zal hierdoor dan ook niet (tijdelijk) ongeschikt raken.

Foerageergebied en vliegroute

De groenvoorziening in het plangebied kunnen door vleermuizen worden gebruikt om te foerageren. Ook de naastgelegen Zuid-Willemsvaart vormt mogelijk geschikt foerageergebied. In de directe omgeving voldoende alternatieven aanwezig, zoals parken en tuinen in de omgeving, de rest van de Zuid-Willemsvaart, de Aa (die er parallel aan loopt) en de Oosterplas. Tijdens evenementen kunnen vleermuizen het plangebied tijdelijk (max 2 dagen per maand) mijden. Er is sprake van een verstoring ingeval een activiteit een verontrusting van een soort veroorzaakt ten gevolge waarvan sprake is van een wezenlijke invloed op de gunstige staat van instandhouding van de soort (Juridisch Kader BIJ12, 2017). Door de geringe duur van eventuele verstoring en omdat er ruim voldoende alternatieve foerageermogelijkheden zijn in de directe omgeving, kan met zekerheid worden geconcludeerd dat de eventuele tijdelijke verstoring van evenementen geen effect zal hebben op de gunstige staat van instandhouding van vleermuizen.

De Zuid-Willemsvaart en bomenlanen aan weerszijde daarvan worden daarnaast mogelijk ook gebruikt als vliegroute door vleermuizen. Het versterkt geluid en de verlichting is tijdens een evenement mogelijk op de Zuid-Willemsvaart gericht. De echolocatie van vleermuizen is echter een robuust systeem en wordt niet sterk verstoord door bijvoorbeeld het versterkte geluid van een evenement, omdat dit geluid zich op een andere frequentie bevindt (*Limpens, 2016*). Vleermuizen kunnen wel gevoelig zijn voor verstoring door verlichting. Indien een evenement zorgt voor veel lichtverstoring richting de Zuid-Willemsvaart of naastgelegen bomenrij, dan is de verstoring van een eventuele vliegroute niet uitgesloten. Indien er geen grote schijnwerpers, laserprojecties of andere uitzonderlijke verlichting wordt geprojecteerd op de Zuid-Willemsvaart, dan zal de verstoring nooit zo groot zijn dat dit een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van vleermuizen; de Zuid-Willemsvaart is vrij breed, evenementen duren maximaal 2 dagen per maand en stoppen altijd rond 24:00 (dus groot deel van de nacht is er geen extra verlichting) en er zijn daarnaast ook voldoende alternatieve vliegroutes binnen de stad. Om echter duidelijke kaders te stellen en ook geen onnodige verstoring te veroorzaken in het kader van de zorgplicht, wordt geadviseerd de uitstraling van licht richting en op de Zuid-Willemsvaart te voorkomen. Zijn er redenen dat dit niet kan, dan zal een ecologisch deskundige moeten bepalen of het gebruik van de specifieke verlichting in strijd is met de Wet natuurbescherming.

3.3. Grondgebonden zoogdieren

Voor de algemene grondgebonden zoogdieren die voor kunnen komen in en rondom het plangebied (zoals egel, konijn en diverse muizensoorten) geldt in de provincie Brabant een algemene vrijstelling ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat wil zeggen dat in gevallen waar de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling leidt tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden wanneer verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden. Bij evenementen zullen bovenstaande soorten het plangebied mogelijk tijdelijk verlaten. Ze kunnen aan beide kanten van het terrein het gebied veilig verlaten, dus er zijn verder geen aanvullende maatregelen nodig voor deze soorten tijdens een evenement.

3.4. Natuurnetwerk Brabant

De Zuid-Willemsvaart maakt onderdeel uit van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en is aangewezen als het natuurbeheertype zoete plas (N04.02). Een voorgenomen activiteit mag geen negatief effect hebben op de oppervlakte en kwaliteit van een natuurbeheertype. Evenementen op de stadscamping hebben geen effect op het oppervlakte van de stadscamping. Ze kunnen wel een effect hebben op de kwaliteit van het naast gelegen natuurbeheertype. De kwaliteit wordt bepaald door structuurkenmerken, aanwezige doelsoorten, milieu- en watercondities, chemie en doorzicht en ruimtelijke condities (BIJ12). Het organiseren van een evenement heeft geen effect op structuurkenmerken, milieu- en watercondities, chemie en doorzicht en ruimtelijke condities.

Door verstoring van licht en geluid kan het mogelijk wel een effect hebben op het voorkomen van doelsoorten. Voor natuurbeheertype zoete plas (N04.02) zijn enkel vissen, libellen en (water)planten als doelsoorten aangewezen. Vissen kunnen gevoelig zijn voor onderwatergeluid, maar geluid van buitenaf dringt maar zeer beperkt door tot in het water omdat de geluidsgolven die onder een hoek het wateroppervlakte raken voor een groot deel weerkaatsen. De hoeveelheid geluid wat dus nog onder water doordringt is klein. Uit ander onderzoek blijkt dat bovenwatergeluid geen of nauwelijks effecten heeft op onderzochte vissoorten (DGMR, 2019). Voor libellen zijn geen studies of andere indicatie van gevoeligheid voor geluidsverstoring bekend (www.vlinderstichting.nl & Kleijn, 2008) en kan worden aangenomen dat gevoeligheid voor geluid zeer laag (of zelfs geheel ongevoelig) zal zijn. Het gebruik van extra verlichting (enkele keren per jaar) zal ook niet zorgen dat er permanent minder doelsoorten voorkomen. Libellen zijn dag actief en vissen zwemmen gemakkelijk 100 meter verder waar ze ook geen last van verstoring zullen hebben.

Het organiseren van evenementen zal geen negatief effect hebben op de kwaliteit van het naastgelegen natuurbeheertype zoete plas (N04.02).

4. Conclusie en randvoorwaarden voor evenementen

Broedvogels

- Minimaal 2 weken voorafgaande aan het eerste evenement binnen het broedseizoen (van ca. 15 maart t/m 15 augustus) een ecologisch deskundige laten bepalen waar geschikt broedbiotoop (en eventueel broedgevallen) aanwezig is.
 - Ecologisch deskundige bepaalt hoe ernstige verstoring van broedbiotoop voorkomen dient te worden.
 - Ernstige verstoring betekent dat het nest wordt verlaten door ouders en dat eventuele eieren of jongen in het nest het niet overleven of verzwakken.
- Het opstellen van een standaard Ecologisch werkprotocol voor toekomstige evenementen is een optie. Hierin kan een ecologisch deskundige voorwaarden voor gebruik van versterkt geluid en licht in opnemen.

Nesten huismus en gierzwaluw

- Onderzoek naar verblijfplaatsen van huismussen en gierzwaluw in Sluiswachtershuis (zie ook conclusie *quickscan idverde Advies 2022*):
 - Op basis van de uitkomst van de resultaten bepalen of er door het organiseren van evenementen mogelijk verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden overtreden.
 - Indien nodig bepaalt ecologisch deskundige de vervolgstappen.

- Zolang niet bekend is of nestplaatsen van huismus en gierwaluw aanwezig zijn, dient extra verstoring door geluid en verlichting te worden voorkomen:
 - De geluidsboxen dienen daarom op minimaal 10 meter afstand van het Sluiswachtershuis en de bijgebouwen te worden geplaatst.
 - De geluidsboxen zijn van het Sluiswachtershuis en de bijgebouwen afgericht.
 - Het sluiswachtershuis en bijgebouwen worden niet (extra) aangelicht tijdens evenementen.

Verblijfplaatsen vleermuizen

- Onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in Sluiswachtershuis (zie ook conclusie *quicksan idverde Advies 2022*):
 - Op basis van de uitkomst van de resultaten bepalen of er door het organiseren van evenementen mogelijk verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming kunnen worden overtreden.
 - Indien nodig bepaalt ecologisch deskundige de vervolgstappen.
- Zolang niet bekend is of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dient extra verstoring door geluid en verlichting te worden voorkomen:
 - De geluidsboxen dienen daarom op minimaal 10 meter afstand van het Sluiswachtershuis en de bijgebouwen te worden geplaatst.
 - De geluidsboxen zijn van het Sluiswachtershuis en de bijgebouwen afgericht.
 - Het sluiswachtershuis en bijgebouwen worden niet (extra) aangelicht tijdens evenementen.

Vliegroute vleermuizen

- De Zuid-Willemsvaart vormt mogelijk een vliegroute voor vleermuizen. De uitstraling van licht richting en op de Zuid-Willemsvaart wordt voorkomen tijdens een evenement.
 - Zijn er redenen dat dit niet kan, dan zal een ecologisch deskundige moeten bepalen of het gebruik van de specifieke verlichting in strijd is met de Wet natuurbescherming.

5. Bronnenlijst

- idverde Advies (2022) Quicksan soortbescherming Sluiswachterskade, 's-Hertogenbosch. Versie 1.0, 5-12-2022.
- BIJ12 (2017) Juridisch kader behorende bij kennisdocumenten soortenbescherming, versie 1.0. BIJ12, juli 2017.
- Limpens, H. (2016) Hebben vleermuizen last van geluidsverstoring? 19 september 2016, Zoogdiervereniging.
- DGMR (2019). Ontsluitingsweg Harmelerwaard Onderzoek onderwatergeluid Deshima Koi. M.2019.0028.02.R001
- www.vlinderstichting.nl
- Kleijn, D., 2008. Effecten van geluid op wilde soorten – implicaties voor soorten betrokken bij de aanwijzing van Natura 2000 gebieden. Wageningen Alterra, Alterra-rapport 1705. 41 blz.; 2 tab.; .70 ref.